

Спеціалізованій вченій раді К 20.051.12
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу *Дяків Оксани Ярославівни*

*«Оцінка креативно-інноваційної діяльності регіонів України в умовах
євроінтеграції»,*

що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

1. Актуальність, мета та завдання дослідження

Зважаючи на роль інновацій в економічному та соціальному розвитку як окремих територіальних систем, так і цілих регіонів і держав, проведення теоретичного обґрунтування та практичного вирішення актуальної наукової задачі диференціації регіонів за характеристиками креативно-інноваційної діяльності та розробка методичного забезпечення оцінювання рівня її розвитку в регіонах України є пріоритетним напрямом досліджень на сьогоднішній час. Саме тому розробка науково-методичних підходів до проведення кількісної оцінки рівня інноваційного розвитку регіонів України, а також прогнозування змін тенденцій такого розвитку з наступним врахуванням європейських тенденцій креативно-інноваційної діяльності є актуальними і затребуваними на даному етапі розвитку національної економіки.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і є складовою теми «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (номер державної реєстрації 0113U005083). В основу дисертації покладено виконані особисто автором теоретико-методичні й практичні розробки

щодо дослідження процесів розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України.

Метою дисертаційної роботи є теоретичне узагальнення підходів до диференціації регіонів за характеристиками креативно-інноваційної діяльності та розробка методичного забезпечення оцінювання рівня її розвитку в регіонах України.

Для досягнення поставленої мети дисертаційної роботи здобувачем було розв'язано такі завдання:

- уточнено термінологічний апарат теорії інновацій з виокремленням креативної складової інноваційної діяльності;
- узагальнено світовий досвід диференціації регіонів за характеристиками креативно-інноваційної діяльності;
- виокремлено складові механізми управління інноваційною діяльністю в регіоні;
- розвинуто існуючі підходи до формування класифікаційних ознак європейських регіонів з огляду на ресурсний потенціал їх наукової та інноваційної діяльності;
- виявлено та обґрунтовано основні характеристики креативно-інноваційної діяльності в розрізі регіонів України;
- визначено рівень інноваційності регіонів України та їх місце в інноваційному просторі Європейського Союзу;
- сформовано методичне забезпечення оцінювання зміни рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України.

2. Новизна наукових результатів, отриманих в дисертації

Аналіз дисертації дозволив виявити низку наукових результатів, котрі в комплексі дають змогу робити висновки про внесок здобувача в формування та розвиток обраного напрямку досліджень. Зокрема, можна стверджувати, що в роботі Дяків О.Я.:

1. Удосконалено методичне забезпечення оцінювання зміни рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України. На відміну від існуючих підходів до вирішення даної задачі, запропонована здобувачем новація ґрунтується на сформованій матриці переходу за характеристиками *input* (що включає весь наявний потенціал регіону) і *output* (що включає результати діяльності), і дає можливість розробки прогнозів інноваційного розвитку регіонів;

2. Сформований методичний підхід до визначення місця регіонів України в світовому інноваційному просторі, що базується на системі індикаторів, які характеризують розвиток інноваційної діяльності та її креативної складової за чотирма групами: соціально-економічних умов інноваційної діяльності, стану науково-технічного потенціалу, якості інноваційної політики та якості інноваційної діяльності, що дозволило, окрім вибору вимірників, здійснити аналіз темпів розвитку кожної з характеристик;

3. Запропонований підхід до формування класифікаційних ознак регіонів України, виходячи зі стану їх інноваційного розвитку та з урахуванням креативної складової. Класифікація дозволила виокремити за ознаками лідерів інновацій, регіональних послідовників, помірних та скромних інноваторів, що дає змогу здійснювати оцінювання регіонів, виходячи зі світової практики, та зосередити регіональні ресурси за тими видами економічної діяльності, розвиток яких здатен значно підвищити конкурентоспроможність регіональних економічних систем;

4. Концептуалізація сутності та змісту креативної складової інноваційної діяльності, основними характеристиками якої є відсоток населення з вищою та професійною освітою, чисельність зайнятих послугами, що базуються на знаннях та чисельність зайнятих у сфері науки та техніки, що дало змогу визначити місце регіонів України в європейському інноваційному просторі;

5. Розвинуті в напрямі врахування існуючої статистичної бази методичні підходи до оцінювання рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в розрізі регіонів України, які, на відміну від існуючих, передбачають використання одинадцяти індикаторів, що є ідентичними до широко застосованих у світовій

практиці. Такий підхід дав змогу ранжувати регіони країни, виходячи зі стану та специфіки їх економічних систем та передумов для інноваційного розвитку.

3. Ступінь обґрунтованості положень, висновків та пропозицій

Дисертація Дяків О.Я. є завершеним результатом теоретичного узагальнення та ідентифікації сутності креативної складової інноваційного розвитку, а також розробки науково-методичних підходів до кількісного оцінювання рівня інноваційного розвитку регіонів України.

Отримані здобувачем результати дослідження ґрунтуються на вивченні передової світової та вітчизняної практики управління інноваційним розвитком на регіональному та національному рівнях, що уможливило провести зіставлення європейських методик оцінки інноваційного розвитку з вітчизняною практикою та наявною інформаційною базою.

Основні положення, які виносяться на захист, було отримано завдяки використанню можливостей і переваг методів:

логічного аналізу – для уточнення понятійного апарату категорій креативно-інноваційної діяльності;

статистичного аналізу – для вивчення та групування емпіричних даних і обґрунтування індикаторів визначення стану креативно-інноваційної діяльності;

класифікаційно-аналітичного методу – для уточнення класифікаційних ознак регіонів;

графічний метод – для наочної ілюстрації досліджуваних процесів за допомогою рисунків і діаграм;

методу ентропії – для інтегральної оцінки впливу креативної та інноваційної складових на економіку регіонів;

матричного методу – для визначення зміни стану креативно-інноваційної діяльності в регіоні.

В процесі постановки задач дослідження здобувачем, узагальнюються результати наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з регіональної економіки, інноваційного розвитку, економічного аналізу та

економіко-математичного моделювання.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти, праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених з питань інноваційного розвитку, матеріали наукових конференцій, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, звітно-статистичні дані обласних державних адміністрацій.

Наукові положення, висновки і рекомендації, які представлені в дисертаційній роботі Дяків О.Я., мають належний рівень обґрунтованості.

4. Стиль викладення дисертації та автореферату

Дисертацію та автореферат дисертації, які подано до розгляду, характеризує науковий стиль та логічність викладення основних результатів дослідження. В дисертації аргументовано розкрито усі положення та результати, що характеризують наукову новизну та практичну цінність і виносяться автором на захист.

Дисертація викладена грамотно, з дотриманням вимог, що висуваються до кандидатських дисертацій, є цілісною науковою працею. Назва дисертації повністю відповідає її змісту.

5. Відповідність автореферату змісту дисертації

Автореферат належним чином відображає зміст дисертації та її основні висновки. У авторефераті розкрито основні результати, отримані в процесі досліджень, ступінь новизни розробок та висновки.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. Суть викладених матеріалів в авторефераті та основні положення дисертації є ідентичними.

6. Оцінка публікацій

Основний зміст роботи опубліковано у 11 друкованих наукових працях загальним обсягом 4,4 друк. арк., серед яких: 1 – у виданнях іноземних держав, 6 – у наукових фахових виданнях, та 4 публікації за матеріалами конференцій.

Кількість наукових статей та їх обсяг відповідають вимогам, що стосуються основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Дисертація є самостійно виконаною та завершеною роботою, містить нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують конкретне науково-практичне завдання, а саме – є теоретичне узагальнення підходів до диференціації регіонів за характеристиками креативно-інноваційної діяльності та розробка методичного забезпечення оцінювання рівня її розвитку в регіонах України. Дисертаційна робота логічно структурована і дозволяє чітко визначити як теоретичні і методичні напрацювання здобувача так і практичну спрямованість окремих результатів проведених наукових досліджень.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам

За своєю структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, що встановлені до кандидатських дисертацій.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 194 найменувань і додатків. Основний зміст дисертації викладено на 156 стор. Робота містить 29 таблиць (з них 3 займають 3 повні сторінки), 28 рисунків (з них 1 займає 1 повну сторінку).

8. Теоретичне та практичне значення

З теоретичної точки зору цінність представляють наступні результати роботи:

– уточнений термінологічний апарат теорії інновацій з виокремленням та аналізом креативної складової інноваційної діяльності;

– узагальнений світовий досвід диференціації регіонів за характеристиками креативно-інноваційної діяльності та виокремленням складових механізму управління нею на регіональному;

– розвинуті існуючі підходи до формування класифікаційних ознак європейських регіонів з огляду на ресурсний потенціал їх наукової та інноваційної діяльності;

– виявлені та обґрунтовані основні характеристики креативно-інноваційної діяльності регіонів України;

– визначено рівень інноваційності регіонів України та їх місце в інноваційному просторі Європейського Союзу;

Практичну цінність представляють:

– запропонований з урахуванням наявної статистичної бази підхід до визначення рівня інноваційності регіонів України та їх місця в інноваційному просторі Європейського Союзу;

- сформоване методичне забезпечення оцінювання зміни рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України.

Запропоновані у дисертації підходи за умови їх подальшого розвитку та удосконалення з урахуванням, в т.ч. зауважень і пропозицій, зроблених в даному відгуку, мають всі підстави бути визнаними такими, що є придатними для розробки системи моніторингу рівня інноваційного розвитку регіону а також виявлення основних причинно-наслідкових комплексів, які формують такий розвиток.

Згідно з поданими до дисертації довідками про впровадження, матеріали дисертації Дяків О.Я.:

1. впроваджені в роботу Департаменту економіки Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 06/09-516 від 26.05.2015 р.);

2. використовуються в навчальному процесі при викладанні курсів «Регіональна економіка», «Стратегічний менеджмент» та «Міжнародний менеджмент» на економічному факультеті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (довідка № 01-15/03/572-1 від 07.04.2015 р.).

До кола потенційно зацікавлених в результатах подібних досліджень суб'єктів слід віднести міжнародні рейтингові агенції, консалтингові компанії, органи державної влади та місцевого самоврядування регіонів.

9. Перелік виявлених недоліків та зауважень до дисертації

Вивчення дисертаційної роботи та автореферату дисертації дали можливість відмітити наступні недоліки та дискусійні положення:

1. Результати обстеження інноваційної діяльності підприємств (с. 45) доцільно було б провести на основі аналізу інформації більшого відрізка часу, а не тільки за 2010-2012 роки.

2. Робота тільки б виграла, якби аналіз кількості докторів наук був здійснений в розрізі наукових спеціальностей та впливу кількості наукових кадрів найвищої кваліфікації на інтегральні показники інноваційного розвитку регіону (с. 53).

3. У п. 2.2 дисертації здобувач проводить аналіз особливостей розподілу єврорегіонів з огляду на інноваційність продукції. При цьому слід конкретизувати, за допомогою яких показників рекомендується вимірювати рівень інноваційності продукції і на основі яких критеріїв продукцію відносять до інноваційної.

4. Потребує глибшого обґрунтування перелік показників, які здобувач рекомендує використовувати для визначення рівня інноваційності регіонів України (п. 3.1 дисертації).

5. У роботі варто було би чітко вказати – з наведенням формул – яким чином здобувач проводить розрахунок індексу НППРІ, який при цьому використовувався тип згортки індивідуальних індикаторів у глобальний індекс (п. 3.1 дисертації).

10. Висновок по дисертації

Виявлені і перелічені недоліки та зауваження до дисертації в цілому не знижують теоретичної та практичної цінності отриманих результатів. Тому представлена до захисту дисертаційна робота «Оцінка креативно-інноваційної діяльності регіонів України в умовах євроінтеграції» виконана на високому науковому та професійному рівні. Вона відповідає вимогам «Порядку

присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» № 567 від 24 липня 2013 р. щодо кандидатських дисертацій. Роботу слід визнати завершеною науковою працею, котра виконана особисто її автором, містить науково-обґрунтовані теоретичні і практичні результати, характеризується логікою та послідовністю викладу результатів проведених здобувачем досліджень. Основні результати дисертації опубліковані у наукових фахових виданнях та зарубіжних виданнях.

Автореферат дисертації за своїм змістом відображає основні положення дисертаційної роботи.

Оцінюючи дисертаційну роботу Дяків О.Я., треба зауважити, що вона присвячена докладному вивченню актуальної в сучасних умовах теми, відзначається високим теоретичним і практичним рівнем. Актуальність обраної теми дисертації, рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, наукова новизна отриманих результатів та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

За складом вирішених задач дисертація відповідає паспорту спеціальності 08.00.05.

В зв'язку з цим, вважаю, що автор дисертації, Дяків Оксана Ярославівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри економічної кібернетики

та програмної інженерії Чернівецького

торгівельно-економічного інституту Київського

національного торговельно-економічного

університету

доктор економічних наук, професор

В.Є.Лучик

10.12.2018р.

03-02-11523
12 12 15